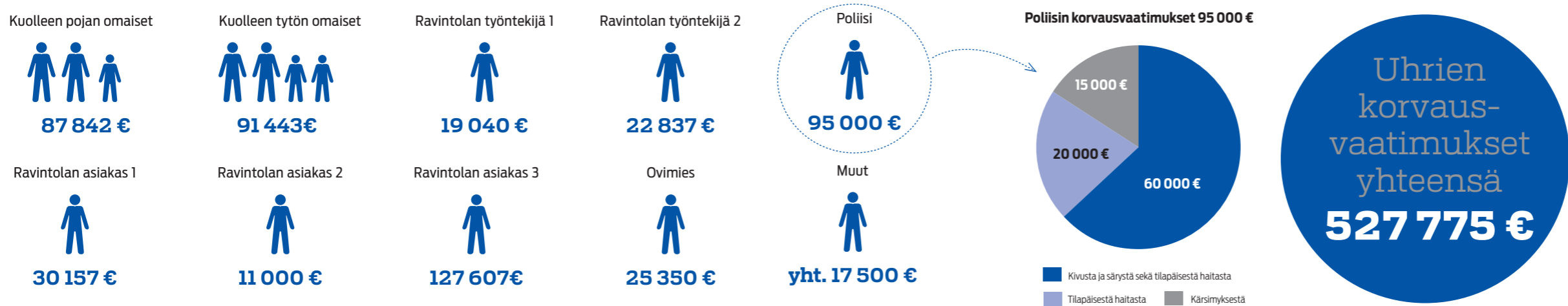

Hyvinkään ampumavälikohtaus ja uhrien korvausvaatimukset

- **Eero Hiltunen** ampui viime toukokuussa Hyvinkäällä ravintola Level 5:n edustalla olevia ihmisiä vastapäisen talon katolta.
- Ampumavälikohtauksessa kuoli 18-vuotias nainen ja 19-vuotias mies. Seitsemän loukkaantui vakavasti.
- Loukkaantuneiden joukossa oli poliisin lisäksi yksi ovimies, muita työntekijöitä sekä ravintolan asiakkaita.
- Hyvinkään käräjäoikeudessa ampumisen myöntänyttä Eero Hiltusta syytetään kahdesta murhasta, seitsemästä murhan yrityksestä ja vaaran aiheuttamisesta.
- Syytetty kiistää murhat, mutta myöntää kaksi tappoa ja seitsemän tapon yritystä.
- Syyttäjä vaatii Hiltuselle elinkautista vankeutta. Tuomio annetaan 28. helmikuuta.

► Lähde: Hyvinkään käräjäoikeus

KÄRSIMYKSEN HINTA

Rikos. Valtionkonttorin maksamat korvaukset ovat tuplaantuneet kymmenessä vuodessa. Hyvinkään ampumisen uhrit ja omaiset vaativat yhteensä yli puolen miljoonan korvauksia. Kuka maksaa, kun 19-vuotias Eero Hiltunen ei siihen itse todennäköisesti pysty?

TEKSTI VERA MIETTINEN, GRAFIKKA TARU UKKOLA

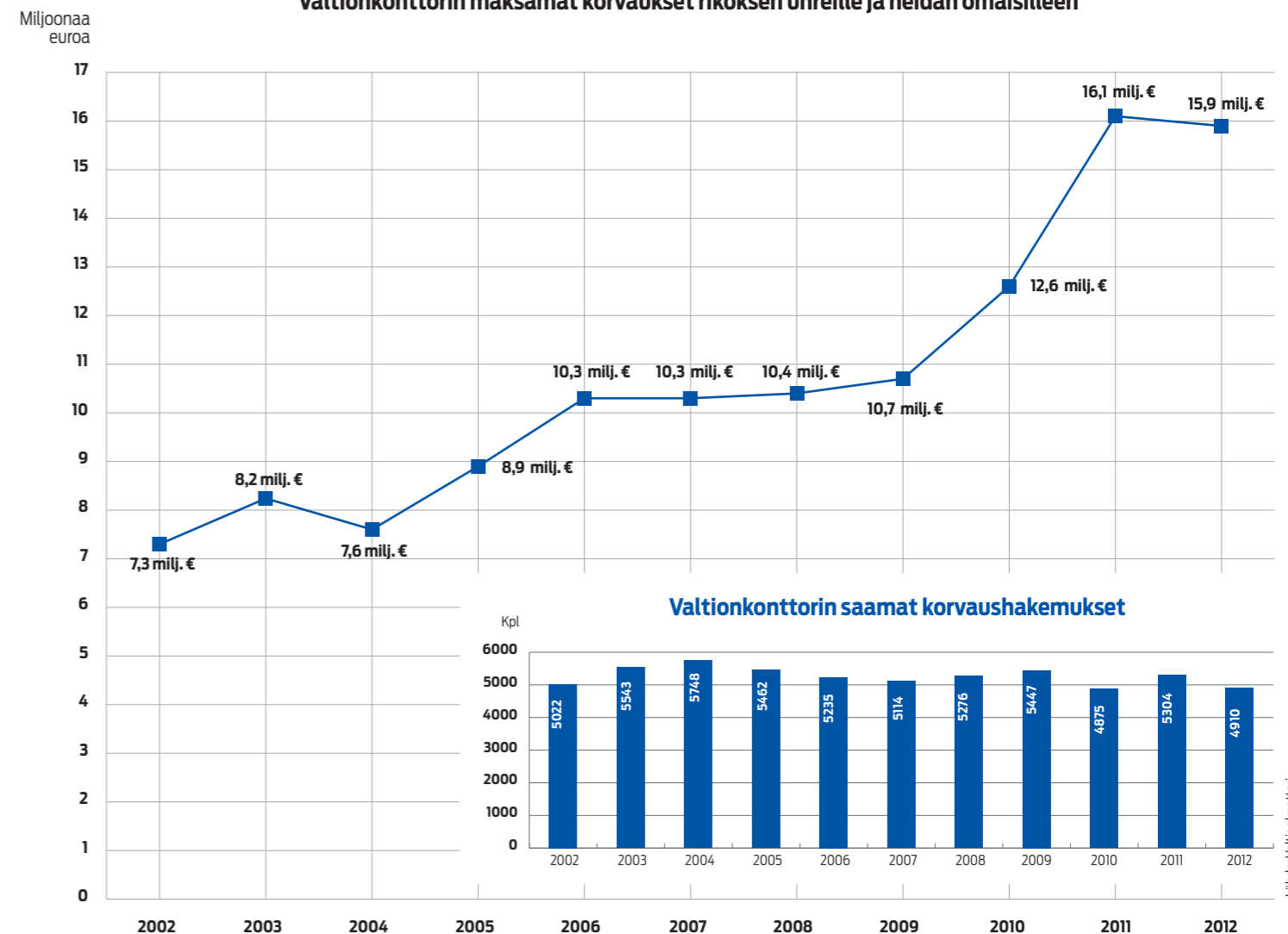
Epäilty **Eero Hiltunen** istuu käräjäoikeudessa pää painuksissa. Käsittely on juuri alkanut, ja asianomaisten avustajat luettelevat korvausvaatimuksia. Mitä miehen päässä mahtaa liikkua, kun kahdelle murhalle ja seitsemälle murhan yritykselle väitellään sopivaa hintaa? Tuskin hän ainakaan miettii omaa maksukykyään.

–Yhteiset, ikimuistoiset kalareissut ovat nyt menneisyyttä. Isä ei voi koskaan enää kalastaa, koska se tuo muistoja mieleen, menehtyneen 19-vuotiaan nuorukaisen vanhempien avustaja **Markku Salonen** perustele korvausvaatimuksia.

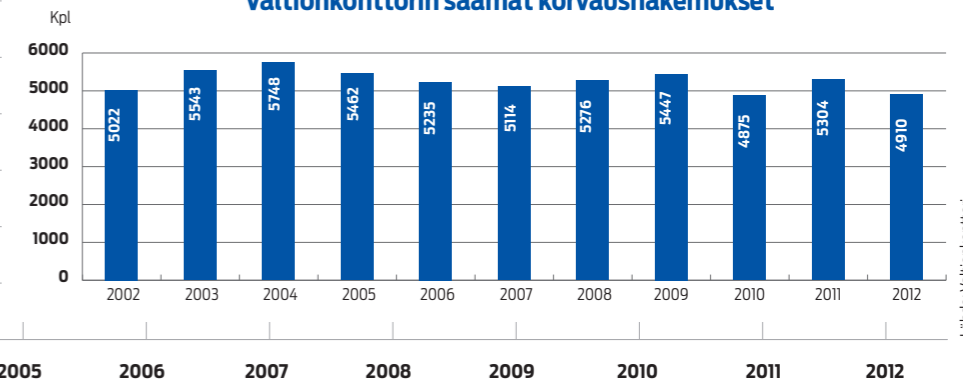
Eero Hiltunen tuijottaa edelleen pöytää, kun puolustaja **Olli Etelämäki** kiistää korvausmäärät yksi toisensa jälkeen. Asianajajankin olemuksesta näkee, miten älyttömältä kuulostaa, että 25 000 euroa olisi liian paljon oman lapsen menettämistä.

VALTIOKONTTORI VASTAANOTTAA vuosittain noin 5 000 korvaushakemusta rikoksen aiheuttamista vahingoista. Kymmenessä vuodessa verorahojen käyttö uhrien ja omaisten korvausvaatimuksiin on tuplaantunut. Vuonna 2002 Valtionkonttori maksoi korvauksia yhteensä 7,3 miljoonaa euroa, kun viime vuonna sama summa oli jo noin 15,9 miljoonaa. Päätökset korvatta-

Valtionkonttorin maksamat korvaukset rikoksen uhreille ja heidän omaisilleen

Valtionkonttorin saamat korvaushakemukset

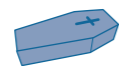
Lähde: Valtionkonttori

HENKIRIKOKSEN HINTA

Henkirikoksen vuotuiset vähimmäiskustannukset yhteiskunnalle ovat yhteensä yli 322 miljoonaa euroa.

Laskelma perustuu vuotuisen 125 henkirikoksen keskiarvoon (2003–2009).

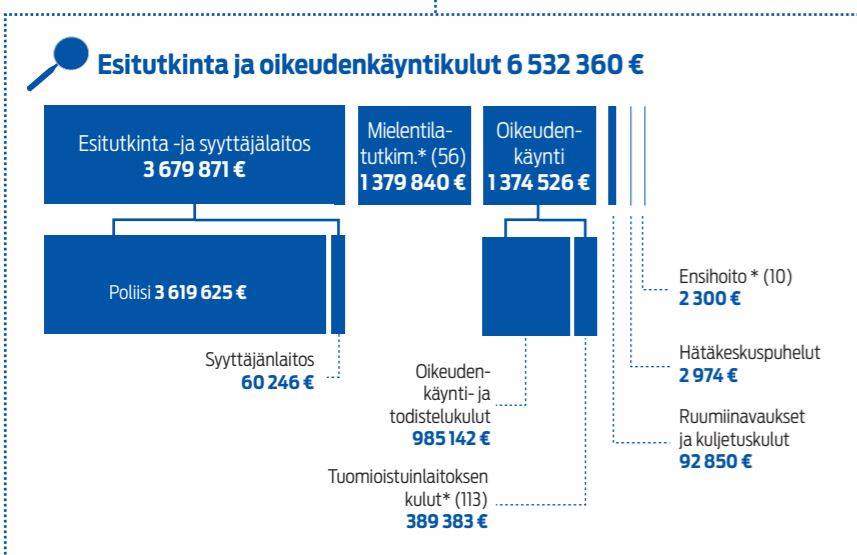
Alla oleva jana näyttää, miten henkirikollisuuden kustannukset jakautuvat. Kuolema käy yhteiskunnalle kaikkein kalleimmaksi.

Kuolemasta aiheutuneet välittömät kulut 279 849 275 €

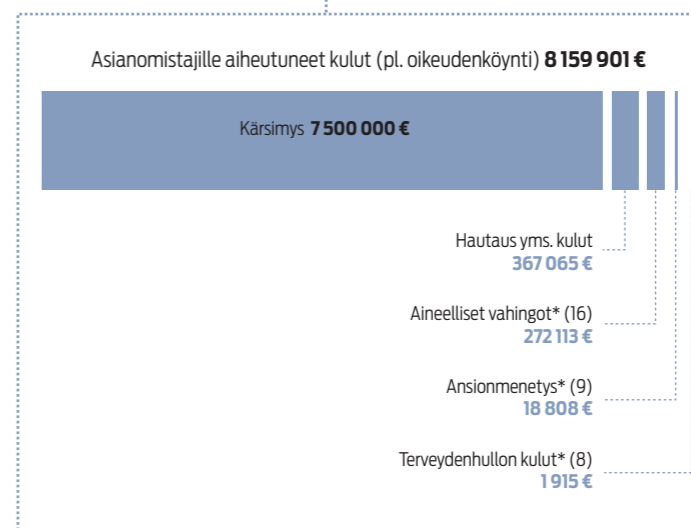
Seuraamusjärjestelmän kulut 35 837 136 €

*)Tähdellä merkityt kulut eivät jakaudu kaikille 125 keskimääräiselle uhrille, vaan ne koskettavat pienempää joukkoa. Suluissa oleva luku kertoo, kuinka monta tapausta vuodessa keskimäärin on. Kustannus on laskettu näiden tapausten mukaan. Esim. ensihoitoa saa vuodessa keskimäärin 10 henkirikoksen uhrina, jolloin sen kustannukset 10 uhria kohti vuodessa ovat keskimäärin 2300 € eli 23 € = uhri.

Lähde: Optula???

1 henkirikos maksaa 2,6 milj. €

Mielisairaalapassitusten kustannukset* (9)
9 668 016 €

vasta summasta tehdään rikosvahinkolain mukaisesti.

– Kasvuun vaikuttaa lain muuttuminen vuonna 2006. Myös maksetut rahamäärät ovat nousseet. Olemme silti vielä kaukana Yhdysvalloissa maksetuista korvaussummista, Valtiokonttorin lakiasiainpäällikkö **Pekka Syrjänen** pohtii.

Noin kolmasosa Valtiokonttorin maksamista korvauksista tulee kivusta ja särystä. Tämä raha on niin sanotusti aineetonta, sillä se ei ole minkään tietyn kulun korvaamiseen, vaan ainoastaan tuomaan lohtua uhrille. Kivusta ja särystä voi hakea korvausta mistä rikoksesta tahansa, mutta Valtiokonttori maksaa vain 11 500 euroon asti.

– Hakemuksia tulee laidasta laitaan. Jotkut hakevat 500 euron korvausta nakkikioskin edessä tapahtuneen tappelun aiheuttamista vammoista. Sitten on Hyvinkään ampumavälikohtauksessa aiheutuneita vakavia vammoja, joissa korvausvaatimukset ovat ihan eri luokkaa, Syrjänen erittelee.

HYVINKÄÄN AMPUMAVÄLIKOHTAUKSEN uhrien ja omaisten korvausvaatimukset ovat yhteensä yli 527 000 euroa. Korvaussummat koskevat ansionmenetyksiä, matkakuluja, kosmeettista haittaa, koskemattomuuden loukkaamista, tilapäistä haittaa, kipua ja särkyä sekä kärsimystä. Käräjäoikeus päättää henkilövahinkoasiain neuvottelukunnan (HEVA) suosituksen perusteel-

”Suomen korvausjärjestelmä on hyvä verrattuna moniin muihin maihin.”

la korvausten lopullisen määrän. Maksajaa ei tiedetä, sillä Eero Hiltusella tuskin on satojatuhansia. Lähes poikkeuksetta rikoksen tekijä on varaton, minkä vuoksi uhrin tai omaisten on mahdollista hakea korvauksia valtiolta.

– Rikoksen tekijät ovat ensisijaisesti vastuussa aiheuttamistaan kuluista. Harvoin heidän maksukykynsä on kuitenkaan tarpeeksi kattava. Silloin Valtiokonttorilta voi hakea korvausta. Jokainen voi miettiä, onko tämä oikea tapa käyttää verorahoja. Minun mielestäni on, Syrjänen sanoo.

AMPUMAVÄLIKOHTAUKSESSA loukkaantunut poliisi vaatii kivusta ja särystä 60 000 euroa, tilapäisestä haitasta 20 000 euroa ja kärsimyksestä 15 000 euroa. Mahaan osuneen luodin takia hänet on leikattu yli viisikymmentä kertaa. Hengenlähtö on ollut kolme kertaa lähellä, ja sairaalahoito jatkuu edelleen.

Vaikka uhrin kärsimykset olisivatkin mitattavissa kymmenillä tuhansilla euroilla, Valtiokonttorin maksimikorvaus kärsimyksestä on 3 300 euroa. Loppuja käräjäoikeuden tuomitsemasta summasta voi periä rikoksen tekijältä ulosoton kautta.

– Uhrihan voi pyytää mitä summaa haluaa. Eihän voi tietää, jos tuomitulla on omaisuutta piilossa, Syrjänen kertoo.

Yli neljäsosa uhreista tai omaisista ei esitä korvaus-

vaatimuksia ollenkaan. Tämä johtuu joko tietämättömyydestä tai siitä, että he kokevat sen turhaksi rikoksen tekijän varattomuuden takia. Oikeusrekisterikeskus yrittää puolestaan periä rikoksen tekijältä rahat takaisin. Usein turhaan. Vuosittaisesta 16 miljoonasta vain kymmenen prosenttia saadaan perittyä takaisin. Tuomitulla ei yksinkertaisesti ole mitään perittävää.

– Takaisin perityt rahat menevät samaan paikkaan sakkotulojen kanssa, ja ne käytetään yhteiskunnan hyväksi, kertoo tietopalveluasiantuntija **Irmeli Vaha** Oikeusrekisterikeskuksesta.

KUOLEMANTAPAUKSIEN KORVAUSTEN osuus on Valtiokonttorissa vähäinen, vain noin 250 000 euroa vuodessa. Henkirikos on silti kallista. Joidenkin laskelmien mukaan tahallinen kuoleman aiheuttaminen maksaa yhteiskunnalle 2,6 miljoonaa euroa. Vähäinen korvausmaksaminen kuolemantapauksissa johtuu osittain siitä, että lakimuutoksen vuoksi omaisille ei enää myönnetä kärsimyksestä korvausta Valtiokonttorista.

Hyvinkään ampumavälikohtauksessa kuolonuhrien omaisten kärsimyskorvauksia peritään tulevaisuudessa Eero Hiltuselta. Todennäköisesti turhaan.

– Asianomaisten vaatimukset kertovat hätähuudosta, joka johtuu yhteiskunnan olemattomasta avustuksesta uhrin läheisille. Ei mitään mistään, ei kärsimyskorvausta Valtiokonttorista. Yksin kannat surusi ja yk-

”Uhrihan voi pyytää mitä summaa haluaa.”

sin sen kustannat, uhrin omaisten avustaja Markku Salonen toteaa käräjäoikeudessa.

Oikeusministeriön mukaan yksikään menehtyneen uhrin omainen ei ole saanut kärsimyskorvauksia sitten lakimuutoksen.

Nähtäväksi jää, saavatko Hyvinkään ampumavälikohtauksen uhrit ja heidän omaisensa asianmukaisen korvauksen, oli maksaja sitten valtio tai Eero Hiltunen.

EUROOPAN UNIONI ASETTI vaatimuksen korvausjärjestelmästä vuonna 2005. Suomen rikosvahinkolaki täyttää ensi vuonna 40 vuotta, mutta esimerkiksi Kreikassa järjestelmä otettiin käyttöön vasta äskettäin.

– Suomen korvausjärjestelmä on hyvä verrattuna moniin muihin maihin. Korvauksia myönnetään pienistä summista isoihin, ja hakemuksen tekeminen on helppoa, Syrjänen kertoo.

Syrjäsen mukaan rikoksen uhrit ovat Suomessa paremmassa asemassa kuin esimerkiksi Ruotsissa.

– Siellä uhrit ja omaiset joutuvat ensimmäiseksi tekemisiin rikoksen tekijän kanssa, sillä korvauksia on haettava ensin ulosoton kautta ja vasta sen jälkeen korvausjärjestelmästä.

► Lähteet ja lisätietoa: valtiokonttori.fi, optula.fi, om.fi, Hyvinkään käräjäoikeus, oikeus.fi/oikeusrekisterikeskus/.